

STANDARD UČITELE

Standard učitele je popisem profesních předpokladů a kompetencí vč. jejich stupňování do tří úrovní kvality – tím dochází k rozlišení kategorií: (1) začínající učitel, (2) samostatný učitel, (3) vynikající učitel.

Směřování od začínajícího učitele přes samostatného učitele k vynikajícímu učiteli představuje cestu rozvoje profesních kompetencí, která je nově základem kariérního systému pro učitele.

Osobnostní předpoklady a profesní etika představují základ pro výkon učitelské profese, vzhledem ke své povaze nejsou stupňovány.

Standard učitele to stanovuje požadavky na profesní kompetence učitele v oblasti:

- osobního profesního rozvoje, která zahrnuje zejména charakteristiku profesních znalostí a schopností sebereflexe a profesního rozvoje,
- vlastní pedagogické činnosti, která zahrnuje zejména prokazování kompetencí při plánování výuky, řízení a organizaci procesu učení, vytváření prostředí pro učení, hodnocení procesů i výsledků žákova učení vč. sebehodnocení a systematickým reflektování výuky,
- spolupráce a podílu na rozvoji školy, která zahrnuje zejména spolupráci s kolegy, vytváření pozitivního klimatu školy a spolupráci s rodiči, odborníky a dalšími partnery s cílem zvýšit kvalitu učení žáků.

CHARAKTERISTIKA STUPŇŮ

01

ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL

Úroveň kvality – počáteční připravenost

Výsledky práce – plní plán osobního profesního rozvoje pro adaptační období

Rozsah působení – práce s žáky s podporou

02

SAMOSTATNÝ UČITEL

Úroveň kvality – velmi dobrá

Výsledky práce – velmi dobré

Rozsah působení – aktivní samostatná práce s žáky

03

VYNIKAJÍCÍ UČITEL

Úroveň kvality – vysoká

Výsledky práce – vynikající

Rozsah působení – expertní práce s žáky a podpora kvality ve škole

OSOBNOSTÍ PŘEDPOKLADY A PROFESNÍ ETIKA

Osobnostní předpoklady

Učitel disponuje osobnostními předpoklady potřebnými pro výkon profese (zejména prosociálnost, empatie, emoční stabilita, psychická odolnost, tvořivost, kultivovanost) a na základě sebepoznávání je dokáže využít ve svém pedagogickém působení.

ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL

SAMOSTATNÝ UČITEL

VYNIKAJÍCÍ UČITEL

Na základě své prosociální orientace a otevřenosti projevuje pozitivní vztah ke kolegům, žákům a jejich rodičům.

Zvládá komunikaci se žáky a jejich rodiči, s kolegy i dalšími partnery školy – naslouchá a kultivovaně argumentuje, s empatií se dobírá vzájemného porozumění.

Tvořivě se zapojuje se do školního společenství – přispívá svým jednáním k dobrému soužití učitelů a žáků ve škole.

Vykazuje potřebnou míru emoční stability – v případě potřeby využívá vhodných strategií a technik emoční regulace.

Vyrovňuje se s nároky své profese – prokazuje vytrvalost a odolnost i v krizových momentech.

Profesní etika

Učitel přijímá morální závazky učitelství jako pomáhající profese a ctí její etiku; má předpoklady být osobním vzorem svým žákům a požívat respektu ze strany rodičů a veřejnosti.

ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL

SAMOSTATNÝ UČITEL

VYNIKAJÍCÍ UČITEL

Naplňuje poslání spočívající v úsilí o rozvoj každého žáka.

Ctí obecné i profesní etické principy (např. úcta k člověku, respekt ke specifickým potřebám žáků).

Svým jednáním reprezentuje podstatné morální kvality (např. odpovědnost, spravedlivost, ohleduplnost, starostlivost) a je tak osobním vzorem žákům.

Vystupuje jako profesionál – s autoritou a respektem vysvětluje a zdůvodňuje své rozhodování a jednání, a to ve vztahu k žákům, kolegům, rodičům i širší veřejnosti.

OBLAST A: OSOBNÍ PROFESNÍ ROZVOJ

Učitel disponuje profesními znalostmi a schopností sebereflexe a profesního rozvoje.

Zatímco etické a osobnostní kvality nejsou ve Standardu učitele stupňovány, neboť představují nezbytný předpoklad pro výkon profese, v případě profesních znalostí a schopnosti sebereflexe je gradace do kariérních stupňů uvedena.

- U profesních znalostí je gradace založena na směřování k hlubšímu vhledu a širšímu rozhledu učitele, což mu umožňuje vidět pedagogické jevy a situace nejen diferencovaně s ohledem na možnosti a potřeby žáků, ale také v širších souvislostech a s přesahem nad rámec vlastní výuky. Kvalita profesních znalostí, jimiž disponuje vynikající učitel, spočívá ve vyšší míře jejich vzájemného propojení a ve větší pružnosti, s níž se projevují v jeho pedagogickém působení.
- Učitelova schopnost sebereflexe je v podstatné míře ovlivněna osobnostními předpoklady a její vztah k jednání není přímočarý – nemusí tudíž platit, že ten, kdo dobře reflektuje, i dobře vyučuje. Z tohoto důvodu se má při hodnocení učitelovy schopnosti sebereflexe přihlížet k tomu, jak je sebereflexe vztahována k vlastnímu jednání a jak jsou její výsledky využívány pro učitelův profesní rozvoj na straně jedné a pro zlepšování pedagogického působení (vč. výuky) na straně druhé. Princip gradace tedy spočívá v tom, že učitelův pohled na sebe sama se postupně rozšiřuje, takže zahrnuje pohled na vlastní výuku žáků včetně možností jejího zlepšování.

Osobnostní a profesní předpoklady	
1.1	Učitel je vybaven potřebnými profesními znalostmi (zejména znalostmi hodnot a cílů výchovy a vzdělávání, znalostmi kontextů vzdělávání, obecnými pedagogickými znalostmi, znalostmi kurikula, znalostmi obsahu, pedagogicko-psychologickými znalostmi o žácích a didaktickými znalostmi obsahu) a zakládá na nich své pedagogické působení.
1.2	Učitel je schopen reflektovat sebe sama, plánovat a naplňovat svůj osobnostní a profesní rozvoj se zřetelem k potřebám školy a svým profesním zájmům, systematicky se vzdělává a udržuje si všeobecný a kulturní rozhled.

1.1 Profesní znalosti Učitel je vybaven potřebnými profesními znalostmi (zejména znalostmi cílů vzdělávání, znalostmi kontextů vzdělávání, obecnými pedagogickými znalostmi, znalostmi kurikula, znalostmi obsahu, pedagogicko-psychologickými znalostmi o žácích a didaktickými znalostmi obsahu) a zakládá na nich své pedagogické působení.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
1.1.1 Znalosti cílů vzdělávání		
Je obeznámen s vývojem a aktuálními tendencemi v oblasti hodnotových východisek a cílů stanovených v kurikulárních dokumentech. Seznamuje se s profilací své školy a cíli zakotvenými ve školním kurikulu – s ohledem na to plánuje svoji výuku.	Své znalosti vztahující se k cílům vzdělávání využívá při dlouhodobém i krátkodobém plánování výuky i při její realizaci a jejím hodnocení.	Reflektuje úlohu školy ve společnosti v širších souvislostech a na pozadí hodnotových orientací. Má široký rozhled, což mu umožňuje zaujímat zdůvodněná stanoviska k proměnám cílů vzdělávání a iniciovat/vést v této oblasti diskusi.
1.1.2 Znalosti kontextů vzdělávání		
Je vybaven znalostmi kontextů vzdělávání – znalostmi fungování školského systému na různých úrovních (školní třída, škola, spolupracující instituce) a v různém prostředí (město, venkov). Poznává svoji školu i širší prostředí, v němž funguje.	S využitím své znalosti prostředí, v němž jeho škola pracuje, přispívá k profesionálnímu zvládnání nároků, jež jsou na školu kladeny.	Díky hlubokému vhledu do prostředí (popř. dalších kontextů), v němž jeho škola a školy obdobného typu pracují, přispívá k nastavování optimálních podmínek pro jejich fungování.
1.1.3 Znalosti o žácích		
Je vybaven znalostmi o obecných pedagogicko-psychologických a dalších charakteristikách současné populace žáků. Poznává žáky své školy/třídy a začíná diferencovaně nahlížet jejich specifické vzdělávací možnosti a potřeby.	Své obecné znalosti o současné populaci žáků a konkrétní znalosti žáků vlastní školy využívá v rámci diferencovaného přístupu k nim.	Díky svým zkušenostem a znalostem je schopen vystihnout typické charakteristiky žáků a nacházet adekvátní pedagogické přístupy pro práci s nimi.
1.1.4 Znalosti o řízení třídy		
Je vybaven obecnými pedagogickými znalostmi souvisejícími s řízením třídy a podporou učení. Seznamuje se s charakterem výukové interakce ve své škole/třídě a osvojuje si základní postupy jejího usměrňování.	S využitím znalostí strategií a technik řízení třídy a zvládnání kázeňských problémů usměrňuje výukovou interakci tak, že se žáci mohou učit soustředně a strukturovaně.	Zná různé způsoby, jak k učení povzbudit i žáky méně motivované či slaběji disponované a nadané, a umí je ve výuce efektivně používat.
1.1.5 Znalosti kurikula		

Je obeznámen s příslušnými kurikulárními dokumenty i se způsoby, jak s kurikulem zacházet obecně a ve své škole/třídě.	S oporou o své znalosti kurikula vhodně vybírá a strukturuje učivo, je si vědom návaznosti a reflektuje možnosti mezipředmětových vztahů.	Má široký přehled o kurikulárních dokumentech, a to nejen stupně školy, na němž působí, ale také stupňů předcházejících a navazujících. Je schopen vznášet odůvodněné podněty pro revize kurikula na školní, popř. státní úrovni.
1.1.6 Znalosti obsahu vyučovaných předmětů		
Je vybaven znalostmi obsahu svých vyučovaných předmětů, a to jak znalostmi faktů a pojmů a jejich vzájemných vztahů, tak znalostmi metodologie. Seznamuje se s pozicí a úlohou svých vyučovaných předmětů ve své škole.	Díky svým dobře strukturovaným znalostem obsahu zprostředkovává žákům svůj vyučovací předmět jako systém, na němž je možné stavět v dalším učení.	Svůj předmět dokáže nahlédnout v širších souvislostech a na pozadí aktuálního vývoje, což mu umožňuje zaujímat zdůvodněná stanoviska k proměnám obsahu vzdělávání a iniciovat/vést v této oblasti diskusi.
1.1.7 Didaktické znalosti obsahu		
Je vybaven didaktickými znalostmi obsahu, tj. zná různé účinné způsoby, jak zprostředkovat konkrétní obsahy tak, aby byly pro žáky přístupné. Na základě svých prvních zkušeností zjišťuje, jak se žáci jeho školy/třídy učí určitým obsahům, co jim přitom pomáhá a co je brzdí.	Jeho didaktické znalosti obsahu mu umožňují při zachování věčné správnosti zprostředkovat učivo tak, aby bylo pro žáky přístupné.	Disponuje širokou základnou znalostí o tom, jaké typické představy mají žáci v souvislosti s určitým učivem, s jakými obtížemi se při učení setkávají a jak lze určité učivo žákům zpřístupnit.
1.1.8 Další (specifické) znalosti a dovednosti		
Je vybaven dalšími znalostmi a dovednostmi zejména v oblasti digitálních technologií, cizích jazyků a dalšími specifickými, znalostmi a dovednostmi např. z oblasti interkulturní výchovy apod.	Své specifické znalosti běžně využívá při svém pedagogickém působení.	Své specifické znalosti dokáže při svém pedagogickém působení využívat i originálním/tvůrčím způsobem; dle potřeby si je aktivně rozšiřuje, prohlubuje a aktualizuje.
1.2 Sebereflexe a profesní rozvoj		
Učitel je schopen reflektovat sebe sama, plánovat a naplňovat svůj osobnostní a profesní rozvoj se zřetelem k potřebám školy a svým profesním zájmům, systematicky se vzdělává.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
1.2.1 Sebepoznávání		
Seznamuje se s reflektivními strategiemi, technikami a nástroji (např. introspekce, hospitace, reflektivní psaní, portfolio) a používá je pro poznání sebe sama.	Pro prohloubení sebepoznání v profesních situacích využívá širší spektrum strategií a technik sebereflexe, hledá a ověřuje, které jsou pro něj nevhodnější.	V kontextu měnících se požadavků na vzdělávání prohlubuje poznávání sebe sama. Rozvíjí svůj reflektivní potenciál – soustavně využívá repertoár pro něj účinných reflektivních strategií a technik.
1.2.2 Rozvoj profesního já		
Začíná zjišťovat, které ze svých osobnostních a profesních kvalit může účinně využívat ve svém pedagogickém působení a které je žádoucí dále rozvíjet a kultivovat.	Je si vědom svých silných i slabších stránek a reflektuje jejich význam ve svém pedagogickém působení – svoje silnější stránky umí účinně pedagogicky využívat a kompenzovat jimi své slabší stránky.	Ve svém pedagogickém působení běžně využívá své silné stránky a zároveň pracuje na svých slabších stránkách. Na základě sebepoznání a aktuálních potřeb dále rozvíjí své osobnostní a profesní kvality. Je otevřen změnám, které na něj kladou nové nároky, a vyhledává nové výzvy.
1.2.3 Další profesní rozvoj a vzdělávání		
Je si vědom potřeby profesního rozvoje a možností jeho podpory. Pro svůj profesní rozvoj dokáže využít reflektované zkušenosti z praxe, umí vyhledávat nabídky dalšího vzdělávání.	Svůj osobní profesní rozvoj plánuje a realizuje s ohledem na potřeby školy a své vlastní profesní zájmy, využívá své zkušenosti z praxe, dále se vzdělává a udržuje si všeobecný rozhled.	Dále se vzdělává, aktivně vyhledává a využívá nové podněty pro svůj profesní rozvoj, a to jak ve vyučovaných oborech, tak v oblasti pedagogiky, psychologie apod. Zapojuje se do dění v profesních komunitách a napomáhá propojovat praxi s teorií, resp. s novými vědeckými poznatky.

OBLAST B: VLASTNÍ PEDAGOGICKÁ ČINNOST

Učitel disponuje kompetencemi, které se projevují v klíčových oblastech jeho činnosti – zejména v plánování výuky, řízení a organizaci procesu učení, ve vytváření prostředí pro učení, v hodnocení procesů i výsledků žákovy učení vč. sebehodnocení a v systematickém reflektování výuky.

Gradace do kariérních stupňů spočívá v postupném směřování od obecnějšího vymezení k vystižení podstaty jednotlivých kompetencí učitele.

Kompetence učitele	
2.1	Učitel systematicky plánuje výuku (co, jak a proč se mají žáci učit) na podkladě didaktické analýzy obsahu vzhledem k vzdělávacím cílům stanoveným v kurikulárních dokumentech a s ohledem na individuální možnosti a potřeby žáků.
2.2	Učitel využívá široké spektrum forem a metod výuky, které vedou k aktivnímu a kooperativnímu učení žáků. Individualizuje výuku s ohledem na dispozice, zájmy, možnosti i potřeby jednotlivých žáků. Výchovně působí na žáky, umožňuje jim získat vnitřní motivaci, osvojit si žádoucí kompetence, dovednosti a znalosti.
2.3	Učitel ve třídě podporuje sociální klima založené na vzájemném respektu a spolupráci. Vytváří podmínky pro učení žáků, které umožní, aby se mohli cítit dobře, kvalitně pracovat a usilovat o zlepšení svých výkonů.
2.4	Učitel hodnotí průběh a výsledky učení žáků na základě jasných kritérií vztahených k cílům učení a s ohledem na individuální možnosti žáka. Učitel hodnotí tak, aby žák získával informace pro své další učení a aby se učil autonomnímu hodnocení. Učitel vede žáky k odpovědnosti za průběh a výsledky učení; opírá se přitom o účinnou komunikaci a spolupráci s rodiči žáků nebo s partnery školy.
2.5	Učitel systematicky reflektuje procesy plánování a realizace výuky a jejich výsledky s cílem zkvalitnit svoji práci a zvýšit tak efektivitu žákovy učení.

2.1 Plánování výuky

Učitel systematicky plánuje výuku, tj. co, jak a proč se mají žáci učit, na podkladě didaktické analýzy obsahu vzhledem k vzdělávacím cílům stanoveným v kurikulárních dokumentech a s ohledem na individuální možnosti a potřeby žáků.

ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
2.1.1 Plánování – cíle		
Plánuje výuku v souladu s cíli stanovenými v kurikulárních dokumentech; vychází také z reflexe průběhu a výsledků předchozí výuky a učení žáků.	Rozpracovává dlouhodobé vzdělávací cíle do dílčích a krátkodobých cílů, k plánování prokazatelně a systematicky využívá výsledky reflexe předchozí výuky.	Dokáže vysvětlit souvislosti mezi cíli výuky na straně jedné a očekávanými výstupy a kompetencemi v kurikulárních dokumentech na straně druhé, podílí se na navrhování a zdůvodňování inovací v oblasti plánování výuky.
2.1.2 Plánování – obsah		
K naplňování cílů výuky volí vhodný a smysluplný obsah a promýšlí provázanost učiva.	S porozuměním uplatňuje systémový přístup k plánování výuky, zohledňuje vnitřní oborové souvislosti a mezipředmětové vztahy.	Sleduje vývoj svých oborů a na základě toho navrhuje inovace obsahu vzdělávání. Využívá poznatky oboru pro zkvalitnění příprav na výuku, popř. vzdělávacích programů na úrovni školy.
2.1.3 Plánování – metody		
K naplňování cílů výuky volí vhodné metody výuky.	S oporou o znalost žáků a cílů výuky zdůvodňuje volbu výukových metod a přístupů. Má přehled o tom, na základě čeho a jak žáci poznají, že dosáhli stanovených cílů.	Sleduje didaktické trendy v oblasti podpory učení a navrhuje inovace včetně např. metodických opor pro výuku.
2.1.4 Plánování – ohled na možnosti a potřeby žáků		
Plánuje způsoby diferenciaci a individualizaci výuky podle možností a potřeb žáků.	Připravuje diferencované činnosti a úkoly pro různé typy žáků na základě diagnostikování jejich vzdělávacích možností a potřeb. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (spolu)vytváří individuální vzdělávací plán.	Začleňuje do svého plánu výuky i návrhy žáků a vychází tak vstříc jejich možnostem a potřebám, učebním stylům a strategiím – podílí se event. na vytváření didaktických opor v této oblasti.

2.2 Podpora učení Učitel využívá široké spektrum metod a forem výuky, které vedou k aktivnímu a kooperativnímu učení žáků. Individualizuje výuku s ohledem na dispozice, zájmy, potřeby i možnosti jednotlivých žáků. Výchovně působí na žáky, umožňuje jim osvojit si žádoucí kompetence, získat vnitřní motivaci i dovednosti k celoživotnímu učení a poznávání.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
2.2.1 Metody výuky – aktivní učení		
Využívá různé formy a metody práce s důrazem na aktivní učení žáků.	Adekvátně používá širší spektrum forem a metod pro různé typy výukových situací a pro různé učivo.	Z širokého spektra forem a metod volí postupy optimální náročnosti pro různé skupiny žáků. Uplatňuje a popř. ověřuje inovativní formy a metody výuky, nepodléhá přitom módním trendům.
2.2.2 Metody výuky – adaptivita		
Při volbě a uplatnění forem metod postupuje tak, aby žákům připravil optimální příležitosti k učení.	Volbu forem a metody výuky uzpůsobuje možnostem a potřebám žáků, v případě, že se jím používané metody ukáží jako omezené, je schopen je přehodnotit.	Aktivně utváří hodnotné příležitosti k učení žáků, problematizuje zažité postupy, je iniciátorem jejich změn.
2.2.3 Motivování a aktivizace žáků		
Motivuje žáky k učení, řeší s nimi úlohy vyzývající k přemýšlení (kognitivní aktivizace), vede je ke kritické a efektivní práci s informacemi.	Účinně posiluje vnitřní motivaci žáků (zprostředkovává žákům smysl učebních činností), propojuje učení s reálnými životními situacemi i s představami a prožitky žáků.	Uplatňuje, popř. navrhuje nové tvůrčí přístupy pro kognitivní aktivizaci žáků, zvýšení jejich vnitřní motivace, rozvoj např. kompetencí k učení či k řešení problémů, vede k rozvoji kritického myšlení a tvořivosti.
2.2.4 Diferenciace a individualizace		
Usiluje o diferenciaci a individualizaci výuky vzhledem k možnostem a potřebám jednotlivých žáků, a dosažení osobního maxima u každého žáka.	Diferenciuje a individualizuje výuku s ohledem na vzdělávací možnosti a potřeby žáků, předjímá představy žáků (prekoncepty) a vychází z nich ve výuce, volí optimální náročnost úloh tak, aby představovaly pro žáky zvládnutelné výzvy.	Vyhledává, popř. ověřuje diagnostické postupy pro zjištění vzdělávacích potřeb nebo obtíží žáků. S hlubokou znalostí problematiky přistupuje k tvorbě a realizaci individuálních vzdělávacích plánů s ohledem na maximální rozvoj potenciálu každého žáka.
2.2.5 Zprostředkování učiva		
Zvládá procesy transformace poznání oboru do obsahu vzdělávání – dokáže vhodně strukturovat učivo, dbá na jeho provázanost.	Má nadhled nad probíraným učivem a vede žáky k chápání učiva přesahujícímu jednotlivé předměty. Rozpoznává a zohledňuje učivo obtížné pro žáky. Dle možností zprostředkovává informace nad rámec základního učiva.	Zprostředkovává žákům učivo v širších mezioborových, kulturních a společenských souvislostech. Dle možností sleduje vývoj svých oborů a na základě toho inovuje obsah vzdělávání, podílí se na tvorbě a realizaci mezioborových projektů.
2.3 Péče o klima Učitel podporuje sociální klima, založené na vzájemném respektu a spolupráci. Vytváří co nejlepší podmínky pro učení žáků tak, aby se mohli cítit dobře, kvalitně pracovat a usilovat o zlepšení svých výkonů.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
2.3.1 Učební prostředí		
Usiluje o vytváření bezpečného prostředí založeného na vzájemné důvěře, toleranci, respektu a rovnoprávnosti všech žáků. Vyjadřuje žákům pozitivní očekávání a podporuje tak jejich sebedůvěru.	Využívá individuálních odlišností mezi žáky ke vzájemnému obohacování. Cíleně vytváří příležitosti k poznávání druhých i k rozvoji sebezpoznání žáků.	Navrhuje a tvořivě uplatňuje strategie a techniky podpory pozitivního sociálně-emočního klimatu. Využívá a vytváří příležitosti k rozvoji interkulturního povědomí žáků.
2.3.2 Soudržnost třídy a spolupráce		
Podporuje soudržnost třídy a spolupráci mezi žáky, vytváří pro ni příležitosti a oceňuje vzájemnou pomoc mezi žáky.	Provádí diagnostiku sociálních vztahů ve třídě a na jejím základě je přiměřenými způsoby pozitivně ovlivňuje s cílem rozvíjet spolupráci mezi žáky zlepšovat soudržnost třídy.	Na základě systematické diagnostiky sociálních vztahů ve třídě předchází nebezpečí vzniku negativních sociálních jevů. Přispívá k utváření pozitivního klimatu ve třídě i ve škole.
2.3.3 Kázeň a řízení třídy		
Usiluje o kázeň ve třídě (tj. o dodržování dohodnutého řádu a pravidel chování a soužití zohledňujícího vnitřní normy školy) – volí vhodná opatření pro zajištění kázně. Jedná důsledně, ale současně s důrazem na důstojnost a vzájemný respekt.	Dobře zvládá strategii řízení třídy s oporou o pozitivně laděnou komunikaci se žáky. Je pružný při uplatnění výchovných opatření s ohledem na okamžitý stav situace. Uplatňuje účinnou pozitivní prevenci vzniku výchovných problémů ve třídě.	S citem pro okamžitý stav třídy a jednotlivých žáků uplatňuje, popř. ověřuje varianty výchovných opatření. Zvládá i sociálně náročné situace mezi žáky. Umí zorganizovat a koordinovat spolupráci kompetentních osob při řešení problémů v chování žáka nebo ve vztazích mezi žáky.

2.3.4 Podmínky učení		
Ve výuce dbá na dodržování psychohygienických zásad s cílem vytváření podmínek pro učení žáků a dosahování co nejlepších výsledků.	Věnuje se zlepšování podmínek pro učení žáků a pro jejich pobyt ve škole – využívá a popř. přizpůsobuje prostředí třídy, její uspořádání a vybavení potřebám žáků a plánovaným činnostem.	Uplatňuje, popř. navrhuje a ověřuje různá inovativní opatření ke zlepšení učebního prostředí ve třídě, ve škole i v dalších prostředích, kde učení probíhá.
2.4 Hodnocení Učitel hodnotí průběh a výsledky učení žáků na základě jasných kritérií vztažených k cílům učení a s ohledem na individuální možnosti žáka. Učitel hodnotí tak, aby žák získával dostatek informací pro své další učení a aby se učil autonomnímu hodnocení. Učitel vede žáky k odpovědnosti za průběh a výsledky učení; opírá se přitom o účinnou komunikaci a spolupráci s rodiči žáků nebo s jinými výchovnými subjekty či institucemi.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
2.4.1 Postupy hodnocení		
Seznamuje se s různými formami, metodami a nástroji hodnocení podporujícími zejména vnitřní motivaci žáků k učení.	Běžně využívá různé formy, metody a nástroje hodnocení a sebehodnocení žáků, s jejich výsledky dále pracuje.	S hlubokým vhladem využívá širšího spektra forem, metod a nástrojů hodnocení, popř. navrhuje v této oblasti nové přístupy, ověřuje jejich možnosti a meze a podle potřeby je inovuje.
2.4.2 Pozorování žáků a dokumentace pokroků		
Seznamuje se s různými postupy, technikami a nástroji získávání údajů o výsledcích a průběžných pokrocích v učení žáků.	Systematicky shromažďuje údaje o výsledcích a průběžných pokrocích v učení žáků s využitím vhodných technik – využívá je nejen jako informačního zdroje pro žáky, jejich rodiče i ostatní učitele, ale také v rámci formativního hodnocení.	Uplatňuje, popř. navrhuje a ověřuje inovativní způsoby získávání údajů o výsledcích a průběžných pokrocích v učení žáků s cílem propojovat sumativní a formativní hodnocení.
2.4.3 Vymezování kritérií hodnocení		
Osvojuje si postupy hodnocení žáků na základě jasných kritérií, které jim přiměřeným způsobem (srozumitelně) zprostředkovává – žáci díky tomu vědí, co se hodnotí a jakou mají jednotlivá kritéria váhu v celkovém hodnocení.	Navrhuje a podle potřeby upravuje kritéria hodnocení zohledňující individuální možnosti a potřeby žáků.	Vytváří příležitosti k tomu, aby se žáci mohli podílet na vytváření hodnotících kritérií. Dle možností rozpracovává a ověřuje nové metody tvorby kritérií vztažených k cílům učení ve své třídě, popř. se podílí na vytváření systému hodnocení ve škole (pracuje např. s daty z externího hodnocení – státní maturita, mezinárodní šetření).
2.4.4 Poskytování zpětné vazby pro zlepšení		
Poskytuje žákům průběžně adekvátní zpětnou vazbu zaměřenou na procesy i výsledky jejich učení s ohledem na vzdělávací cíle stanovené v kurikulárních dokumentech.	Poskytuje žákům podrobnou zpětnou vazbu k míře úspěšnosti ve zvládnutí stanovených vzdělávacích cílů, ke konkrétním pokrokům a problémům včetně návrhů (strategií ke) zlepšení. Uplatňuje formativní hodnocení.	Uplatňuje, popř. rozpracovává a ověřuje i méně běžné způsoby poskytování zpětné vazby vhodné vzhledem k věkovým specifikům i charakteristice oborů vzdělávání na úrovni školy.
2.4.5 Individualizace při hodnocení		
Při hodnocení výsledků učení se snaží zohledňovat individuální předpoklady a možnosti žáků.	Při hodnocení výsledků zohledňuje individuální možnosti a potřeby žáků v širším kontextu (např. s přihlédnutím k rodinnému zázemí žáka) – kromě sociální vztahové normy vhodně využívá i individuální vztahové normy.	Využívá specifických diagnostických metod k poznávání žáků a k individualizaci jejich hodnocení. Je schopen vnímat hodnocení žáků v širších souvislostech vč. jejich sociálního zázemí nebo s ohledem na kontext školy či regionu.
2.4.6 Podpora žáků při sebehodnocení		
Vytváří příležitosti, které rozvíjejí u žáků dovednost vzájemného hodnocení a sebehodnocení. Vede žáky ke shromažďování výstupů (např. prostřednictvím žákovského portfolia), které dokumentují jejich pokroky v učení.	Rozvíjí schopnost žáků autonomně a s porozuměním hodnotit vlastní činnost, vede žáky k podílu na stanovování osobních cílů a požadavků na výkon jako východiska pro sebehodnocení.	S přehledem v dané problematice uplatňuje, popř. navrhuje a ověřuje nové postupy hodnocení, které podporují žákovské sebehodnocení.

2.5 Reflektování výuky a její zlepšování		
Učitel systematicky reflektuje procesy plánování a realizace výuky a jejich výsledky s cílem zkvalitnit svoji práci a zvýšit tak efektivitu žákova učení.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
2.5.1 Shromažďování informací o výuce		
Shromažďuje a využívá informace, které mu pomáhají reflektovat výuku, využívá přitom vybraných reflektivních postupů (přímé či nepřímé pozorování, rozhovor, reflektivní psaní, akční výzkum, portfolio apod.).	K reflexi využívá nejen poznatky získané prostřednictvím reflexe vlastní zkušenosti, ale také informace od žáků, jejich rodičů, kolegů, z odborné literatury apod. Vyhodnocuje závažnost získaných poznatků – odlišuje podstatné od méně podstatného.	Prohlubuje teoretickou zakotvenost reflexe, opírá se nejen o poznatky z praxe, ale i o poznatky z odborné literatury a výzkumu. Rozšiřuje spektrum používaných reflektivních postupů.
2.5.2 Analýza a hodnocení výuky		
Analyzuje a hodnotí vlastní profesní činnosti, zejména plánování a realizaci výuky; porovnává plánované cíle vzdělávání a dosažené výsledky a pokroky v učení žáků.	Systematicky analyzuje a hodnotí vlastní profesní činnosti, vyhodnocuje účinnost zvolených metod a forem výuky vzhledem k plánovaným cílům.	Na základě systematické reflexe prokazuje hluboké porozumění pedagogickým jevům, vzdělávacím procesům, pedagogickým situacím a jejich aktérům, což mu umožňuje podávat odůvodněné návrhy na zlepšování výuky nejen ve své třídě ale i obecně.
2.5.3 Návrhy na zlepšení výuky		
Na základě reflexe výuky a s oporou o praktické zkušenosti a teoretické poznatky navrhuje a k diskusi s kolegy předkládá možnosti zlepšování své výuky.	Své přístupy ke třídě a žákům pozměňuje dle informací zjištěných při reflexi s cílem zvýšit kvalitu výuky a efektivitu učení žáků. Při návrzích na zlepšení své výuky využívá poznatky z oboru, oborové didaktiky, pedagogiky a psychologie,	Na základě systematické reflexe a schopnosti teoretického zobecňování svých zkušeností z praxe uplatňuje, popř. navrhuje a ověřuje nové možnosti zlepšování výuky a zprostředkovává je kolegům.
2.5.4 Zdůvodňování výukových přístupů a postupů		
Směrem k různým adresátům (především žákům, rodičům, kolegům, vedení školy, inspekci) vysvětluje a zdůvodňuje své jednání – své názory ilustruje na konkrétních případech.	Při zdůvodňování svých výukových přístupů a postupů se opírá o jak o své zkušenosti z praxe, tak o aktuální teoretické poznatky z oboru, oborové didaktiky, pedagogiky a psychologie.	Při zdůvodňování se opírá o nové poznatky z širšího spektra oborů a výzkumů, s ohledem na adresáta volí a korektně využívá odbornou terminologii.

OBLAST C: SPOLUPRÁCE A PODÍL NA ROZVOJI ŠKOLY

Učitel vnímá své poslání ve vztahu ke svému okolí. Je aktivním členem školního společenství. Spolupodílí se na rozvoji školy a zkvalitňování vzdělávání v ní. Přispívá k vytváření pozitivního klimatu školy, je si vědom toho, že je nositelem kultury školy. Vnímá spolupráci s rodiči žáků jako jednu ze základních podmínek pro výsledky učení žáků. Aktivně vyhledává příležitosti pro spolupráci s rodiči, odborníky a dalšími partnery školy s cílem zvýšení kvality učení žáků.

Gradace do kariérních stupňů je založena na principu rozšiřování aktivit učitele, které přesahují ze školní třídy na úroveň školy a v některých případech i za hranice školy. Při posuzování kompetencí učitele spadajících do této oblasti je třeba zohlednit, že ne každý učitel má možnost a zájem ve všech uváděných oblastech působit – posuzování se proto má zaměřit právě na ty oblasti, v nichž je učitel aktivní.

Kompetence učitele	
3.1	Učitel přispívá k vytváření pozitivního klimatu školy, založeného na vzájemném respektu, sdílení společných profesních hodnot a spolupráci.
3.2	Učitel poskytuje rodičům informace o škole a výuce, spolupracuje s nimi při hledání cesty k rozvoji dítěte, usiluje o zapojení rodičů žáků do života školy.
3.3	Učitel komunikuje s partnery školy a účelně s nimi spolupracuje.
3.4	Učitel se podílí na prezentaci, profilaci a rozvoji školy.

3.1 Sdílení a spolupráce Učitel přispívá k vytváření pozitivního klimatu školy, založeného na vzájemném respektu, sdílení společných profesních hodnot a spolupráci.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
3.1.1 Účast na životě školy		
Začíná se orientovat v kultuře a klimatu své školy a zvládat související nároky. Zaujímá odpovídající roli v týmu své školy a je ochoten podílet se na jejím životě.	V týmu své školy vystupuje a jedná aktivně, přichází s konstruktivními návrhy souvisejícími s životem školy.	Vytváří příležitosti pro týmové a celoškolní aktivity, do dění ve škole aktivně zapojuje další kolegy. Dle možností navrhuje a organizuje vyhodnocování těchto aktivit a sdílí jejich výsledků.
3.1.2 Sdílení a spolupráce s kolegy, vzájemná podpora		
Je otevřen příležitostem sdílení profesních znalostí a zkušeností, přijímá podněty a je připraven naslouchat a učit se. Je připraven spolupracovat s uvádějícím učitelem a s vedením školy. Je otevřen spolupráci s dalšími kolegy ve škole.	Vyhledává příležitosti ke sdílení profesních znalostí a zkušeností, je aktivním účastníkem diskusí s kolegy a získané znalosti a zkušenosti dokáže využívat v praxi. Aktivně a účelně spolupracuje s kolegy i s vedením školy. Společně s nimi rozvíjí účinné postupy směřující k naplnění cílů školy.	Podněcuje spolupráci mezi kolegy i vedením školy, vytváří příležitosti pro sdílení profesních znalostí a zkušeností. Formuluje podněty a témata vhodná pro vzájemné sdílení a podporuje při něm ostatní.
3.1.3 Řešení problémů		
Je připraven zapojit se do věcných diskusí s kolegy, naslouchat a učit se z přístupů k řešení problému ve škole. Na řešení běžných problémů je schopen se podílet.	Aktivně se zapojuje do věcných diskusí s kolegy, dokáže rozlišovat problémy různé závažnosti a samostatně je řešit.	Iniciuje diskuse k tématům, která považuje za přínosná v souvislosti s děním ve škole. Dokáže navrhnout strategie řešení problémů, realizovat i vyhodnocovat je a napomáhat tak ostatním vytvářet si repertoár řešení problémů v různých situacích.
3.2 Komunikace a spolupráce s rodiči Učitel poskytuje rodičům informace o škole a výuce, spolupracuje s nimi při hledání cesty k rozvoji dítěte, usiluje o zapojení rodičů žáků do života školy.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
3.2.1 Jednání s rodiči		
Je si vědom důležitosti spolupráce s rodiči a přijímá tuto roli. Vnímá svoji odpovědnost za jednání s rodiči a je připraven s nimi kultivovaně komunikovat.	Komunikuje s rodiči partnersky, na základě sdílené odpovědnosti za rozvoj žáků. Vystupuje jako profesionál – je schopen zprostředkovat a zdůvodnit rodičům svá rozhodnutí ohledně realizace výuky, hodnocení žáků apod.	Aktivně a systematicky vytváří příležitosti k setkávání a spolupráci s rodiči, a to v rámci školních i mimoškolních aktivit. Motivuje rodiče k zapojení do života školy a k její podpoře.
3.2.2 Sdílení poznatků a vedení dialogu o dítěti, spolupráce v individualizaci vzdělávací cesty		
Je připraven rodičům vysvětlit své poznatky o jejich dítěti, naslouchat jejich názorům a vyhodnocovat informace z rozhovorů s nimi. Na základě diagnostiky je schopen v dialogu s rodiči hledat	K jednání s rodiči přistupuje iniciativně, své poznatky o jejich dítěti, které napomáhají nebo brání dosažení výchovných a vzdělávacích cílů, rodičům podává konstruktivně a s empatií.	Vytváří příležitosti ke sdílení poznatků o dětech s jejich rodiči, do sdílení dle možností zapojuje i žáky. S přihlédnutím k širším souvislostem vyhodnocuje a využívá informace ve prospěch dětí. Iniciuje spolupráci s rodiči s cílem

vhodné způsoby individualizace vzdělávací cesty jejich dítěte.	Průběžně sleduje a v případě potřeby (po diskuzi s rodiči) adaptuje způsoby individualizace vzdělávací cesty žáků.	individualizovat vzdělávací cesty dětí, event. je schopen rodičům poskytovat rady vztahující se ke vzdělávacím možnostem a potřebám jejich dětí.
3.2.3 Sdílení poznatků a vedení dialogu o výuce		
Je připraven vést dialog s rodiči o výchovných a vzdělávacích cílech, učivu, výukových metodách, hodnocení a klasifikaci, přístupu a vzdělávacím procesu apod., a to s ohledem na profilaci školy.	Vede dialog s rodiči o výuce a škole, to s ohledem na její profilaci. Je otevřen podnětům rodičů, vyhodnocuje je a účelně využívá. Současně je schopen svá rozhodnutí zdůvodnit.	Systematicky vytváří příležitosti k širšímu sdílení poznatků a vedení dialogu o výuce a práce školy v kontextu měnících se požadavků na vzdělávání.
3.3 Komunikace a spolupráce s partnery školy Učitel komunikuje s partnery školy a účelně s nimi spolupracuje.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
3.3.1 Spolupráce se školami		
Postupně získává přehled o školách v okolí a o možnostech spolupráce s nimi.	Má dobrý přehled o školách v okolí, zná jejich silné i slabé stránky. Podílí se na realizaci aktivit v oblasti spolupráce své školy s dalšími školami.	Koncepčně se podílí na přípravě spolupráce s dalšími školami, vyhodnocuje spolupráci a její výsledky využívá pro rozvoj své školy.
3.3.2 Spolupráce s poradenskými zařízeními		
Má potřebné znalosti o poradenských pracovištích a oblastech jejich činnosti. Má přehled o organizacích, které se zabývají problematikou dětí a mládeže (OSPOD, PČR apod.), zná jejich poslání a ví, které problémy spadají do jejich působnosti.	Je aktivní při spolupráci s poradenskými zařízeními, účinně pracuje s informacemi, které jsou mu poradenskými zařízeními poskytnuty.	Má zkušenosti z práce s poradenskými zařízeními, které mu umožňují navrhnout optimalizace jejich spolupráce se školou.
3.3.3 Spolupráce dalšími partnery		
Má základní informace o možnostech spolupráce s potenciálními zaměstnavateli, neziskovými organizacemi, hospodářskými a jinými partnery i o projektech, které jsou cíleny na propojení školy a relevantních partnerů (včetně mezinárodní spolupráce, zájmového vzdělávání).	Podílí se na spolupráci své školy se zaměstnavateli, hospodářskými a jinými partnery. Využívá možnosti zapojení do mezinárodních aktivit pro rozvoj žáků.	Pro zkvalitnění práce školy a výuky využívá zkušeností z dobré praxe získaných během spolupráce se školami v regionu. Aktivně navrhuje a organizuje spolupráci s partnery školy (např. potenciálními zaměstnavateli), tuto spolupráci vyhodnocuje s ohledem na přínos pro žáky své školy.
3.3.4 Spolupráce s profesními asociacemi a odbornými komunitami		
Má informace o profesních sdruženích a asociacích učitelů, odborných spolcích a komunitách zejména ve svém oboru. Vnímá je jako důležitý zdroj informací i jako vhodnou platformu pro výměnu zkušeností a pro osobní profesní rozvoj.	Sleduje dění v profesních sdruženích a asociacích, odborných spolcích a komunitách, zapojuje se do jejich aktivit. Účastní se akcí pořádaných asociacemi a poznatky z nich přenáší do své školy a výuky svého předmětu.	Dle možností se zapojuje do práce profesních sdružení a asociací, odborných spolků a komunit. Vytváří příležitosti ke sdílení nabytých informací a zkušeností s ohledem na rozvoj své školy.
3.4 Rozvoj školy a inovace Učitel se podílí na prezentaci, profilaci a rozvoji školy.		
ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL	SAMOSTATNÝ UČITEL	VYNIKAJÍCÍ UČITEL
3.4.1 Prezentace školy		
Je obeznámen s profilací své školy, dokáže o ní podat potřebné informace.	Šíří dobré jméno své školy a podílí se na aktivitách, kterými škola prezentuje svoji činnost.	Má podíl na dobrém jménu školy, vytváří příležitosti pro širší prezentaci výsledků práce školy.
3.4.2 Rozvoj školy		
Je připraven zapojit se do aktivit směřujících k profilaci a zvyšování kvality školy.	Podílí se na aktivitách podporujících profilaci a rozvoj školy.	Navrhuje a organizuje aktivity vedoucí k profilaci a rozvoji školy, jejich realizaci a vyhodnocuje ve vztahu k cílům školy.
3.4.3 Inovace ve škole a ve výuce		
Je připraven konstruktivně reagovat na změny a výzvy, s nimiž je škola konfrontována.	Je otevřen pozitivním změnám, podílí se na zavádění a kritickém vyhodnocování inovací ve výuce a ve škole.	Je iniciátorem změn – navrhuje inovace ve vztahu k výuce a škole. Zavádění inovací systematicky vyhodnocuje a na tomto základě vytváří podmínky pro inovace, které se pro výuku a školu ukáží jako přínosné.